

Södertälje kommun

Granskning av kommunens försäkringsskydd

Building a better
working world

Innehållsförteckning

Sammanfattande bedömning och rekommendationer	1
1. Inledning.....	2
1.1. Bakgrund.....	2
1.2. Syfte och revisionsfrågor.....	2
1.3. Ansvariga styrelse.....	2
1.4. Metod och avgränsning.....	3
1.5. Revisionskriterier	3
2. Ansvar och organisation för försäkringsskyddet.....	3
2.1. Kommunens ansvarsfördelning och organisation	3
2.2. Mål och budget 2021–2023	5
2.3. Stockholmsregionens Försäkring AB	5
2.4. Vår bedömning.....	6
3. Kommunens försäkringsskydd.....	7
3.1. Försäringen innebär en ömsesidig finansiell riskspridning.....	7
3.2. Iakttagelser	9
3.3. Vår bedömning.....	11
4. Riskanalys och skadeförebyggande arbete	12
4.1. Kommunkoncernen	12
4.2. SRF.....	13
4.3. Vår bedömning.....	14
5. Svar på revisionsfrågor	15
Bilaga1 Källförteckning	18

Sammanfattande bedömning och rekommendationer

EY har på uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer genomfört en granskning med syftet att ge revisorerna underlag för att bedöma om kommunstyrelsen har säkerställt ett tillräckligt försäkringsskydd för kommunen och bolagen. Vår sammantagna bedömning är att kommunstyrelsen i all väsentlighet har säkerställt ett tillräckligt försäkringsskydd, men att det finns brister och förbättringsområden.

Kommunens ansvarsfördelning vad gäller försäkringsskyddet i huvudsak är tydlig och skapar förutsättningar för en organisation där försäkringsskyddsfrågor prioriteras på en koncernövergripande nivå, även om vi noterar vissa farhågor. Vi anser att det finns anledning att stärka säkerhetsavdelningens kontroll över försäkringsskyddsfrågorna ytterligare.

Vidare ser vi det som en brist att kommunen inte har antagit en försäkringsskyddsstrategi baserad på genomförd risk- och väsentlighetsanalys. Det kommunala uppdraget är mångfacetterat och spänner över flera verksamhetsområden där ingen kommun är den andra lik, varför ägarkommunernas utmaningar varierar. Det är naturligt att försäkringstagarna (verksamheter och bolag) vill ha ersättning vid skador till låg premie, medan SRF ser det som ett katastrofskydd. Enligt vår bedömning skulle en försäkringsskyddsstrategi underlätta kommunstyrelsens möjligheter att säkerställa att hela kommunkoncernen har ett tillräckligt försäkringsskydd till rimliga premienivåer.

Vad gäller det skadeförebyggande arbetet är vår bedömning att nuvarande försäkringsskydd ger incitament och förutsättningar för kommunen att jobba skadeförebyggande i hela kommunkoncernen. Det finns dock kritik mot att premierna inte direkt kan kopplas till det förebyggande arbetet eller minskad risknivå, vilket vi ser som pedagogiskt problematiskt. Incitamentet bland verksamheter och bolag påverkas då de inte upplever en positiv ekonomisk positiv konsekvens av förebyggande arbete.

Vi vill poängtera vikten av att kommunstyrelsen håller uppsikt över sambandet mellan skadeförebyggande åtgärder och lägre försäkringskostnader framgent. Genom att anta en försäkringsskyddsstrategi kan kommunstyrelsen skapa stärkt internkontroll över detta.

Avslutningsvis erfar vi att frågan om försäkringar som ämnesområde tillsynes inte ges någon större uppmärksamhet, det är ett relativt oreglerat område inom den kommunala sfären. Det kan bero på att det upplevs som något självklart, opåverkansbart eller nödvändigt ont som man "måste ha". Om denna reflektion är korrekt finns risk att försäkringsskyddet blir en ickefråga som lever sitt eget liv och undgår relevant uppmärksamhet, uppföljning, analys och styrning.

Mot bakgrund av granskningens iakttagelser rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- ▶ Stärka säkerhetsavdelningens kontroll över kommunens försäkringsskydd.
- ▶ Anta en försäkringsskyddsstrategi baserad på genomförd risk- och väsentlighetsanalys.
- ▶ Öka medvetandegraden om försäkringsskyddet i hela kommunkoncernen.

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Kommunen och dess bolag ansvarar för betydande resurser i form av anläggningstillgångar, infrastruktur samt personal. För varje resurs finns risker för olyckor, avbrott och andra störningar. Detta medför att kommunen bör ha ett tillräckligt och väl avvägt försäkringsskydd för att minimera konsekvenser vid skada avseende egendom, personal, elever, barn, ungdomar, ledningar och andra grupper inom Södertälje kommuns verksamhetsområde.

Södertälje kommun är en av 21 kommuner som tillsammans äger Stockholmsregionens Försäkring AB (SRF) som är ett så kallat "kommuncaptivebolag".

SRF ska med försäkringslösningar och kompetens inom skadehantering och skadeförebyggande arbete bidra till att minska skaderisker och skadekostnader för delägande kommuner i Stockholmsregionen. Delägarnas andelstal står i relation till kommunernas storlek mätt i antal invånare. Södertälje kommuns andel är 7,7 procent. Bolaget bildades 2008. De kommuner som bildat bolaget är också bolagets exklusiva kunder. SRF har tillstånd (koncession) att bedriva alla för kommunerna aktuella former av skadeförsäkring inklusive återförsäkring.

1.2. Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen har varit att ge revisorerna underlag för att bedöma om kommunstyrelsen har säkerställt ett tillräckligt försäkringsskydd för kommunen och bolagen.

I granskningen besvaras följande revisionsfrågor:

- ▶ Finns aktuella strategier eller riktlinjer för försäkringsskydd och som bygger på aktuella analyser?
- ▶ Finns ett tydligt fördelat ansvar för försäkringsskyddet och kontrollen över dessa?
- ▶ Finns en tillräcklig intern kontroll över att uppgifter som lämnas till försäkringsbolag som grund för försäkringsskyddet är korrekta?
- ▶ Tar försäkringsskyddet utgångspunkt i risk- och väsentlighetsbedömning ifråga om omfattning, självrisk och skadeförebyggande arbete?
- ▶ På vilket sätt nyttjas Stockholmsregionens Försäkring AB kompetens inom det skadeförebyggande arbetet?
- ▶ Är rutiner för skadeanmälan till försäkringsbolag ändamålsenlig?
- ▶ Hur hanteras eventuella tvister mellan kommun/bolag och försäkringsbolag?
- ▶ Hur ser försäkringsskyddet ut för barn/elever i förskola och skola, är det känt av målgrupperna och hur nyttjas det?
- ▶ Är försäkringspremier och självriskbelopp påverkansbara av kommunen exempelvis genom förebyggande eller arbete? Hur vidimeras sådant arbete?

I granskningen görs även en beskrivning av vilka försäkringsskydd som finns i form av ansvarsförsäkringar, sakförsäkringar, olycksförsäkringar med mera.

1.3. Ansvariga styrelse

Kommunstyrelsen.

1.4. Metod och avgränsning

Granskningen bygger på dokumentgranskning och intervjuer. Intervjuer har genomförts med ansvariga chefer och tjänstepersoner på kommunstyrelsens kontor, utbildningskontoret, samhällsbyggnadskontoret, Södertälje Hamn AB, Telge Fastigheter AB, Telge Bostäder AB samt med Stockholmsregionens Försäkring AB. Intervjuade funktioner och granskade underlag framgår av källförteckningen.

1.5. Revisionskriterier

I denna granskning utgörs de huvudsakliga revisionskriterierna av:

- ▶ Kommunallagen (2017:725) 11 kap. Ekonomisk förvaltning, 2 § Kommuner och regioner ska förvalta sina medel på ett sådant sätt att krav på god avkastning och betryggande säkerhet kan tillgodoses. 3 § Fullmäktige ska besluta om riktlinjer för medelsförvaltningen.
- ▶ Kommunstyrelsens reglemente.
- ▶ Övrig relevant lagstiftning samt avtal avseende försäkringsskydd, däribland försäkringsavtalslagen (2005:104).

2. Ansvar och organisation för försäkringsskyddet

2.1. Kommunens ansvarsfördelning och organisation

Kommunstyrelsen har ett helhetsansvar för kommunens verksamheter, utveckling och ekonomiska ställning. Kommunstyrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet samt ha uppsikt över verksamhet som bedrivs i kommunala bolag och stiftelser.

Kommunstyrelsen ska övervaka att kommunens löpande förvaltning hanteras rationellt och ekonomiskt försvarbart samt ha ett övergripande ansvar för säkerhetsarbetet. I ansvaret över den ekonomisk förvaltningen ingår bland annat att se till att kommunens behov av försäkringsskydd är tillgodosett, i den mån behovet inte tillgodoses av annan nämnd.

Vidare ska kommunstyrelsen arbeta utifrån ett koncernperspektiv, vilket innefattar kommunen själv och dess bolag. Kommunstyrelsen ska ha ett mycket nära samarbete med styrelsen för Telge AB, som är moderbolag i kommunens bolagskoncern. Kommunen äger bolaget Södertälje Kommuns Förvaltnings AB (SKF) som i sin tur äger Telge (i Södertälje) AB och ett antal helägda och delägda bolag, däribland Telge Bostäder, Telge Fastigheter och Södertälje Hamn. Bolagen är skyldiga att följa av kommunfullmäktige utfärdare ägardirektiv antagna av bolagsstämman.

Utöver lagar, författningar och ägardirektiven regleras bolagens verksamhet genom bolagsordningen, innevarande periods mål och budget, övriga antagna styrdokument och i tillämpliga delar policyer, planer och program samt avtal mellan kommunen och koncernen.

Den samlade kommunförvaltningen är underställd kommunstyrelsen och ställs till övriga nämnders förfogande. I kommunförvaltningen ingår bland annat kommunstyrelsens kontor, samhällsbyggnadskontoret och utbildningskontoret. Kommunstyrelsens kontor ansvarar på kommunstyrelsens uppdrag om styrning, samordning, uppföljning samt arbetsgivarfrågor av den samlade kommunala verksamheten. Uppgifter omfattar såväl den skatte- och avgiftsfinansierade kommunala verksamheten i förvaltningsform, som stödet till kommunstyrelsen i dess roll som ägare av den kommunala bolagskoncernen.

Säkerhetsavdelningen utgör en del av stadsdirektörens kansli och underställs kommunstyrelsens kontor. Säkerhetsavdelningen är en gemensam organisation och resurs för kommunkoncernen med ett övergripande uppdrag inkluderande alla säkerhetsfrågor. Säkerhetsavdelningen arbetar således med hela kommunkoncernen vilket utöver de olika nämnderna och kontoren inkluderar kommunens bolag. För den kommunala förvaltningen, liksom för de kommunala bolagen, innefattar uppdraget bland annat utveckling, effektivitet, samordning och genomförande av förebyggande och reaktiva säkerhetsåtgärder inom områdena prevention, krisberedskap, bevakning, brandskydd, försäkringar samt interna oegentligheter.

Tjänstemannaorganisationen leds av säkerhetschef/säkerhetsskyddschef och omfattar bland annat säkerhetssamordnare som delvis arbetar med frågor gällande försäkringsskyddet. Säkerhetsavdelningen har tidigare haft en försäkringsansvarig samordnare. Den tjänsten finns inte kvar. I dagsläget är ansvaret fördelat mellan säkerhetschef/säkerhetsskyddschef och säkerhetssamordnare på säkerhetsavdelningen samt respektive verksamhetsansvarig chef/VD som har kontakt med försäkringsansvarig på SRF.

Intervjuad säkerhetschef/säkerhetsskyddschef beskriver att nuvarande arbetsordning på ett tydligare sätt stärker respektive verksamhets ansvar för försäkringsskyddet då det tidigare funnits vad som beskrivs varit ett "filter" mellan kommunkoncernen och SRF. Det finns för närvarande inte behov att tillsätta en försäkringsansvarig samordnare. Behovet kommer att utvärderas hösten 2022. Vad gäller bolagen har respektive bolags VD ansvar för försäkringsskyddet.

SRF påpekar att en stor komplex kommunkoncern behöver en funktion för övergripande samordning av försäkringsfrågorna som är av varierande art beroende på de risker som hanteras inom de olika verksamhetsområdena. Ansvaret och engagemanget för rätt försäkringsskydd måste dock ligga på ledningen för varje förvaltning och bolag som bäst känner sin verksamhets specifika risker. SRF belyser att hanteringen av försäkringsfrågorna måste ges resurser för att säkerställa tillräckligt hög intern kompetens.

Södertälje kommuns organisationsstruktur.

2.2. Mål och budget 2021-2023

Kommunfullmäktige har tagit fram åtta övergripande mål som har kategoriserats i sex målområden. Ett övergripande mål är att Södertälje kommun har en god ekonomisk hushållning med tillhörande målområde "god ekonomi och effektiv organisation". Kommunfullmäktiges mål bryts ner på nämndnivå i verksamhetsplanerna. I varken kommunfullmäktiges mål och budget 2021-2023 eller kommunstyrelsens verksamhetsplan för 2021 framgår mål kopplat till kommunens försäkringsskydd.

2.3. Stockholmsregionens Försäkring AB

Stockholmsregionens Försäkring AB (SRF) bildades år 2008 och ägs av 21 kommuner.¹ Bolaget betecknas som ett s.k. "kommuncaptivebolag". Syftet med captivebolag är att försäkra sin koncerns/organisations risker och hålla nere försäkringskostnaderna. Ett captivebolag har stort fokus på skadeförebyggande arbete för att minimera kostnaderna för skador. SRF är inte vinstdrivande. Med en Captive (Captive Insurance) menas allmänt ett koncerninternt försäkringsbolag vilket är en viktig komponent i risk management processer.

Captivebolagen försäkrar (eller återförsäkrar) risker i den organisation, bolag eller kommun som det tillhör. Ofta är det större industriföretag eller kommuner som startar ett captivebolag för att försäkra sina egna risker. I Sverige räknar man med att det finns knappt 50 captivebolag som i huvudsak ägs inom svensk exportindustri och av offentliga myndigheter som kommunerna i Stockholm och Göteborg.²

SRF tillhandahåller försäkringar för egendom, ansvar, trafik, fordon och olycksfall till ägarkommunerna samt vissa av deras medförsäkrade bolag och andra samägda kommunala intressen. Bolaget ska med försäkringslösningar och kompetens inom skadehantering och skadeförebyggande arbete bidra till att minska skaderisker och skadekostnader för dess ägarkommuner. SRF:s styrelse består av förtroendevalda och tjänstemän från ägarkommunerna samt två oberoende sakkunniga.

Södertälje kommun har varit delägare av SRF sedan 2010. Delägarnas andelstal står i relation till kommunernas storlek mätt i antal invånare. Kommunens ägarandel är 7,7 procent. Försäkringen omfattar hela kommunorganisationen, inklusive samtliga kommunala bolag som enligt ett beslut av kommunfullmäktige vid inträdet i SRF 2010, är ålagda att nyttja kommunens försäkringslösning genom SRF.

Kommunens ursprungliga syfte med att bilda det samägda försäkringsbolaget var bland annat att komma åt en större marknad och därigenom få ökad konkurrens som resulterar i lägre premier. Premien skulle återspegla hur kommunens bedriver sitt förebyggande arbete för att minimera och förhindra skador. I de fall det förebyggande arbetet inte fungerar skulle det ge genomslag direkt i premien.

Efter analysarbete under hösten 2016 kritiserades försäkringsskyddet för att inte vara anpassat till kommunkoncernens olika verksamheter. Det konstaterades bland annat att försäkringsskyddet var bristfälligt på flera punkter och till vissa delar omodern. Den höga självrisk kritiserades med hänvisning till att försäkringen i praktiken endast användes vid

¹ Botkyrka, Danderyd, Ekerö, Haninge, Huddinge, Järfälla, Lidingö, Nacka, Norrtälje, Nynäshamn, Sigtuna, Sollentuna, Solna, Södertälje, Tyresö, Täby, Upplands Väsby, Vallentuna, Vaxholm, Värmdö och Österåker.

² Konsumentguide om försäkringar.

större skador, och inte heller vid alla större skador.

Analysen konstaterade att det trots miljonbeloppsinvesteringar i förebyggande åtgärder såsom bevakningstjänster och kameraövervakning har en premiesänkning inte ägt rum sedan bildandet av SRF.

Mot bakgrund av ovanstående, föreslog kommunstyrelsen 2017 att försäkringen från SRF skulle konkurrensutsättas genom upphandling. Kommunfullmäktige beslutade att uppdra till kommunstyrelsen att genomföra en konkurrensutsättning av kommunens och de kommunala bolagens försäkringar genom upphandling. Enligt uppgift utmynnade upphandlingen i att SRF fick fortsatt förtroende och kommunkoncernen sänkta premier.

Ovan beskrivna analys ligger, tillsammans med vardera kontors och bolags avvikelshantering vad gäller försäkringsärenden, som grund till kommunkoncernens försäkringsskyddsarbete uppger säkerhetschef/säkerhetsskyddschef. Det finns inte några politiskt antagna riktlinjer, policyer eller strategier vad gäller försäkringsskyddsarbetet.

2.4. Bedömning

Ansvar för försäkringsskyddsfrågor är fördelat mellan säkerhetschef/säkerhetsskyddschef och säkerhetssamordnare på säkerhetsavdelningen samt respektive verksamhetsansvarig chef/VD som har kontakt med försäkringsansvarig på SRF. Det ger förutsättningar och incitament för varje verksamhet/bolag att inkluderas i frågor vad gäller kommunens försäkringsskydd vilket vi anser vara nödvändigt för att försäkringsskyddet ska tillskrivas hög prioritet i hela kommunkoncernen. Säkerhetsavdelningen har dock inte den specifika kompetensen om försäkringsskyddsfrågor i och med att det inte finns en utpekad försäkringsansvarig chef. Det föreligger risk att respektive verksamhet/bolag saknar nödvändig samtalspartner i säkerhetsavdelningen och att försäkringsskyddsfrågorna, exempelvis vad gäller skadeförebyggande arbete, inte aggregeras till övergripande nivå.

SRF bistår, om så efterfrågas, med statistik för analyser och strategier för det skadeförebyggande arbetet.

Södertälje kommun har inte antagit riktlinjer, policyer eller strategier vad gäller försäkringsskyddsarbetet. Det partssammansatta analysarbetet hösten 2016 kritiserade försäkringsskyddet för att inte vara anpassat till kommunkoncernens olika verksamheter. Det påtalades bland annat att det inte fanns någon möjlighet att påverka premienivåerna genom skadeförebyggande arbete samt att försäkringsskyddet endast täcker mycket höga skadekostnader. Enligt uppgift gav den upphandling fullmäktige beslutade 2017 lägre premier för kommunkoncernen men granskningen uppmärksammar att liknande kritik fortlever varför frågan förefaller levande.

Vår sammantagna bedömning är att kommunens ansvarsfördelning vad gäller försäkringsskyddet i huvudsak är tydlig och skapar förutsättningar för en organisation där försäkringsskyddsfrågor prioriteras på en koncernövergripande nivå, även om vi noterar vissa farhågor. Vi anser att försäkringsskyddsfrågorna måste hanteras både på en kommunövergripande nivå, likväl som på en verksamhetsnära nivå i syfte att dels uppmärksamma försäkringsfrågan i hela kommunkoncernen, dels minimera risken för oförutsedda och höga försäkringskostnader. Vi anser därför att det finns anledning att stärka säkerhetsavdelningens kontroll över försäkringsskyddsfrågorna ytterligare. Vidare

ser vi det som en brist att kommunen inte har antagit en försäkringsskyddsstrategi baserad på genomförd risk- och väsentlighetsanalys. Enligt vår bedömning skulle det underlätta kommunstyrelsens möjligheter att säkerställa att hela kommunkoncernen har ett tillräckligt försäkringsskydd.

3. Kommunens försäkringsskydd

3.1. Försäkringen innebär en ömsesidig finansiell riskspridning

SRF meddelar försäkringar för egendom, ansvar, trafik, fordon och olycksfall till hela Södertäljes kommunkoncernen inklusive dess bolag.³ Det innebär att samtliga nämnder, styrelser och bolag ska vara anslutna till Södertälje kommuns försäkringslösning med SRF.

Syftet med försäkringsskyddet är att det ska omfatta oförutsedda händelser som kommunkoncernen inte skulle klara av att hantera själv. Ingen part ska drabbas orimligt ekonomiskt hårt av en skada. Övriga försäkringsärenden vad gäller mindre omfattande skador hanteras inom kommunkoncernen som löpande kostnader på drift och verksamhet. Försäkringen innebär en ömsesidig finansiell riskspridning mellan ett större antal verksamhetsområden, eller ett affärsmässigt erbjudande om ekonomiskt skydd vid risker för egendom, liv och hälsa. En hög självrisk kan stärka incitamenten för skadeförebyggande arbete. En låg självrisk kan däremot på kort sikt minska incitamentet när alla skadekostnader ersätts av försäkring. Kommuner har i jämförelsevis lågt försäkringsbehov. En kommuns finansiella ställning är i regel stark och kan absorbera ständigt återkommande skador (frekvensskador). Behovet av försäkringsskydd uppstår för skador som är ansträngande för kommunens ekonomi.

Försäkringspremie är den avgift som Södertälje kommun betalar till SRF. Totalt uppgick den samlade årspremien för samtliga försäkringar till ca 18,6 mkr år 2021. Merparten av premien avser egendomsförsäkringen, 10,5 mkr. Premiemodellen skiljer sig mellan försäkringsområde och baseras på olika fördelningsnycklar. I tabellen nedan framgår kommunens årspremie fördelad på de olika försäkringsklasserna egendom, ansvar, motor och olycksfall.

Södertälje kommun	Egendom	Ansvar	Motor	Olycksfall	Totalt
Årspremie 2021	10 524 930	2 640 420	3 810 627	1 650 579	18 626 556

Källa: Säkerhetsavdelningen Södertälje kommun.

Självrisk är den kostnad Södertälje kommun själv ska stå för vid nyttjande av försäkring. Om självrisken för egendom är 5 mkr och en skola utsätts för skador till en kostnad av 8 mkr får kommunen 3 mkr i ersättning. Syftet med självrisken är att ge ett ekonomiskt incitament till aktsamhet från försäkringstagarens sida. Självrisken för brand, liksom premien, skiljer sig mellan ägarkommunerna i SRF.

När bolagets bildades 2008 hade alla kommuner olika försäkringslösningar vilket beskrivs vara ett mönster som levt kvar. Ett annat mönster är att de större ägarkommunerna har högre självrisk än de små ägarkommunerna. SRF beskriver att de har som ambition att hitta en rationell nivå där självrisken harmoniseras mellan kommunerna. SRF ska stå för storskadekostnader medan försäkringstagarna själva står sina frekvensskadekostnader vilka är att betrakta som rörelsekostnader. Premiemodellen baseras på att SRF ska fördela en självkostnad där olika nycklar används för att fördela självkostnaderna. På samma sätt

³ Med undantag för Södertälje Hamn vilket utvecklas på sida 11, under rubriken Södertälje Hamn AB.

som ägarandelarna baseras på invånarantalet, baseras premiefördelningen inom de olika försäkringsklasserna på olika nycklar som antal invånare, omsättning och antal fordon. Totalt anmäls 4-5 000 skador årligen.

Egendom

Egendomsförsäkringen skyddar kommunal egendom såsom byggnader, övriga objekt (trädgård och tomt, maskiner) och/eller övriga inventarier som försäkringstagaren äger, eller skriftligen åtagit sig för att försäkra och som är angivna i fastighetsförteckningen. Försäkringen ersätter bland annat brand-, inbrott- och vattenskador på fastigheter och annan egendom. Försäkringen kan även ersätta merkostnader till följd av sådan skada.

Egendomsförsäkringen är den försäkring som används minst, men det är också här de största och mest kostsamma skadorna inträffar. Således är den årspremie som Södertälje kommun betalar högre än övriga försäkringsområden. Årspremien skiljer sig mellan SRF:s ägarkommuner, vilket beskrivs vara en kvarleva från tiden då bolaget bildades när kommunerna hade olika försäkringslösningar. Egendomsförsäkringen är ett katastrofskydd när det värsta tänkbara inträffar. Det kan exempelvis röra sig om att en idrottshall eller skola brinner ner.

I tabellen framgår självrisk för egendomsförsäkringen 2021⁴:

Kommun/Bolag	Brand	Inbrott	Vatten	Naturskada	Maskinskada	Övriga skadehändelser
Södertälje kommun	5 000 000	2 pbb	10 pbb	2 000 000	10 pbb	1 pbb
Telge Bostäder	10 pbb	2 pbb	10 pbb	2 000 000	10 pbb	1 pbb
Telge Fastigheter - Kommunala byggnader	5 000 000	2 pbb	5 000 000	2 000 000	5 000 000	1 pbb

Källa: SRF - Försäkringsbrev Egendomsförsäkring 2021.

Ansvar

Om en person orsakar personskada genom vårdslöshet kan den skadedrabbade utkräva ersättning - så kallat skadestånd. I försäkringsbranschen kallas detta för ansvarsskador. Detsamma gäller om en arbetsgivare eller dess arbetstagare orsakar en skada för någon. Den skadelidande har då möjlighet att kräva skadestånd av arbetsgivaren. Arbetsgivaren ansvarar för de skador som arbetstagarna orsakar i tjänsten. SRF:s försäkring omfattar kommunens och de kommunala bolagens verksamhetsansvar för bland andra anställda, vårdtagare, skolelever och praktikanter.

Ansvarsskadorna beskrivs av SRF vara de mest utredningstunga då skadeståndsskyldigheten ska prövas. Årspremien baseras på samma princip som kommunernas ägarandel, det vill säga på kommunernas invånarantal. Vad gäller bolagen baseras premien på bolagens omsättning samt diverse riskfaktorer beroende på bolag för att justera utifrån skaderesultat.

Försäkringen ersätter kommunens skadeståndsskyldighet enligt allmänna skadeståndsrättsliga regler upp till maximalt 100 mkr per skada.

⁴ Prisbasbelopp (pbb) = 47 600 per 1 januari 2021. Alla belopp är uttryckta i SEK. Samma prisbasbelopp gäller för samtliga försäkringsområden.

Det omfattar bland annat skador orsakade genom skada orsakad av elever eller annan samt skada orsakad av vårdtagare (SOL/LVU/LVM/LSS) där maximala försäkringsbelopp vid personskada är 10 mkr, sakskada 2 mkr och förmögenhetsskada 500 000 kr. Dessutom kan ansvarsförsäkringen ersätta övriga försäkringsmoment så som byggherre- och entreprenadverksamhet, konsultansvar samt förmögenhetsbrott. Självrisken är 1 pbb.

Trafik/fordon(motor)

Motorfordonsförsäkringen omfattar flera försäkringar, däribland trafikförsäkring, brand, stöld, inbrott inklusive skadegörelse, motor och elektronik samt bärgning och persontransport. Syftet med trafikförsäkringen är att säkerställa trafikskadelagens krav på att alla personer som skadas i trafiken med motordrivna fordon har rätt till ersättning, skada till följd av trafik som det försäkrade fordonet orsakar genom förarens vållande på annat motorfordon i trafik skall ersättas, skada som det försäkrade fordonet orsakar på annans egendom (ej motordrivna fordon i trafik) skall ersättas. Trafikförsäkringen är obligatorisk och gäller enligt reglerna i trafikskadelagen, TSL, för person- och sakskada som har uppkommit i följd av trafik med fordonet.

Med en fordonsflotta på 4 000 bilar sker många skadeanmälningar per år. SRF huvudsakliga uppgift handlar om att utreda vems försäkring som ska betala skadorna. Premien baseras på justeringar utifrån ett skaderesultat tre år tillbaka i tiden. Syftet beskrivs vara ett incitament att arbeta förebyggande för att hålla premien på lägsta möjliga nivå. Samma princip gäller samtliga ägarkommuner.

Olycksfall

Södertälje kommun har tecknat en olycksfallsförsäkring för elever, barn och ungdomar och andra grupper inom kommunen. Det är alltid de fullständiga försäkringsvillkoren som tillämpas vid skadereglering. En olycksfallsskada är den kroppsskada som den försäkrade ofrivilligt drabbats av genom en plötslig yttre händelse (utifrån kommande våld mot kroppen). Försäkringen omfattar inte sjukdom.

Vad gäller olycksfall anmäler kommuninvånarna ärenden direkt till SRF. Ersättningsbeloppen är i de flesta fall låga men täcks av försäkringen då ingen självrisk tillämpas. Ägarkollektivets självkostnad för försäkringen fördelas utifrån antalet invånare i åldersvallen 0-19 år. Ingen justering görs för avvikande skadeutfall då risken bedöms vara lika i alla kommuner.

Försäkringen täcker bland annat läkare, tandläkare och resekostnader (nödvändiga och skäliga kostnader), personliga tillhörigheter (0,25 pbb), rehabiliteringskostnader (nödvändiga och skäliga kostnader), ersättning vid dödsfall (1 pbb).

3.2. Iakttagelser

Intervjuer har genomförts med ansvariga chefer och tjänstepersoner på säkerhetsavdelningen, utbildningskontoret samt Södertälje Hamn AB, Telge Fastigheter AB och Telge Bostäder AB.

Säkerhetsavdelningen

Enligt intervjuade tjänstepersoner på säkerhetsavdelningen är nuvarande försäkringsskyddslösning välfungerande.

Det pågår för tillfället diskussioner om att lämna kostnadsmodellen för egendomsförsäkringen till att varje kommun ska betala ett fast pris per kvadratmeter vad gäller fastighetsförsäkringar. De som har störst ytor ska således stå för största delen av

kostnaden enligt modellen. Vidare påtalar säkerhetschef/säkerhetsskyddschef att nuvarande ansvarsfördelning där respektive verksamhetsansvarig chef/VD har kontakt med SRF fungerar bra och effektivt då tidigare beskrivna "informationsfilter" via central samordnare undviks.

Varje verksamhet har ett ansvar att rapportera skador. Dessa, i kombination med den statistik som SRF tillhandahåller, utgör den avvikelserapportering som ligger till grund för kommunens försäkringsstrategi.

Utbildningskontoret

Intervjuad tf. utbildningsdirektör beskriver att försäkringsskyddsfrågor bör ha en hög prioritet i verksamheten. I skolans övergripande uppdrag ingår två uppdrag - ett kunskapsuppdrag och ett socialt fostransuppdrag. I det sociala fostransuppdraget ingår att utbilda elever kring vad som är rätt och fel och vilka konsekvenser exempelvis en skadegörelse får. Det innebär att försäkringsskyddsfrågan - om än i bakgrunden - ständigt bör vara aktuell. Tf. utbildningsdirektör beskriver att utbildningskontoret inte har något ansvar för försäkringsfrågor, utan att det ansvaret vilar på säkerhetsavdelningen.

Vidare beskrivs att nuvarande ansvarsfördelning upplevs ändamålsenlig med tanke på att säkerhetsavdelningen besitter kompetensen. Vid oförutsedda händelser upprättas kontakt med säkerhetsavdelningen, varefter de stöttar och identifierar vilken aktör eller samtalspartner som kontakt behöver upprättas med.

Vi har även intervjuat tre rektorer (gymnasium, grundskola och förskola). Alla tre beskriver att kunskapsnivån kring vad kommunens försäkringsskydd omfattar är låg. Vid behov kontaktas utbildningskontoret, men hjälpen beskrivs vara bristfällig. I vissa fall kontaktas Telge Fastigheter i rollen som ansvariga för underhållet av lokalerna.

Det proaktiva arbetet syns bland annat genom information om försäkringar riktad till föräldrar och elever på kommunens hemsida. Informationen hänvisar vidare till SRF:s hemsida. Samtliga föräldrar får vid skolstart under höstterminen en folder med diverse information, däribland om elevernas försäkringsskydd. Informationen finns endast på svenska men enligt rektorerna översätts materialet till annat språk vid behov.

Merparten av kontakten med föräldrar om försäkringsärenden beskrivs som reaktivt, efter att en händelse ägt rum. Enligt de intervjuades erfarenhet är försäkringsärenden mycket ovanliga men det råder osäkerhet över frekvensen till följd av bristande statistiskt underlag. I kommunens informationssystem för arbetsmiljö (KIA) rapporteras olyckor och skador men det finns ingen klassificering av vad som är försäkringsärenden. Merparten av incidenterna är dock små och omfattas inte av kommunens försäkringsskydd, de går istället på driftbudgeten per verksamhet. En specifik svårighet som framkommit under intervjuerna är problematik kring gränsdragning. Det kan exempelvis uppstå svårhanterliga situationer när olyckor inträffar utanför skolgården och det blir bedömningssvårigheter om var exakt den fysiska gränsen går. Frågan har enligt intervjuade rektorer lyfts för diskussion på verksamhetsnivå men inte med kommunens säkerhetsavdelning.

Samhällsbyggnadskontoret

Samhällsbyggnadschef och ekonomichef menar att deras erfarenheter från försäkringsfrågor är begränsad men inget har framkommit som ger dem anledning till oro eller kritik mot nuvarande lösning.

Telge Fastigheter AB

VD påtalar att samarbetet med SRF är välfungerande och präglas av korta ledtider. En

bidragande orsak till det beskrivs vara att kommunkoncernens kontaktperson på SRF tidigare har varit verksam i Södertälje kommun som försäkringschef och känner således till organisationen mycket väl. VD säger sig vara nöjd med kommunens försäkringslösning utifrån dagens förutsättningar. Däremot påtalas att det kan finnas en öppning att testa försäkringsmarknaden nu med tanke på att det inte varit någon omfattande skadegörelse de senaste åren. Försäkringsarbetet präglas av att arbeta proaktivt med syftet att minimera risken för allvarliga incidenter. Försäkringen som tecknats med SRF har endast använts enstaka gånger, som exempel nämns när en förskola brann ner samt en stor vattenskada i en skola.

Telge Bostäder AB

VD och förvaltningschef på Telge Bostäder är inte nöjda med nuvarande försäkringsskydd. Det beror bland annat på att skadorna sällan når upp till de självrisknivåer som försäkringen omfattar. Dessutom är merparten av ytorna som Telge Bostäder tillhandahåller redan försäkrade av hyresgästen, det vill säga privatpersoners hemförsäkringar. Telge Bostäder har påtalat det och säger, att det trots diverse riskförebyggande åtgärder, saknas incitament att sänka bolagets premie. Resultatet blir att Telge Bostäder inte kan använda försäkringen vid skador samtidigt som bolaget betalar relativt hög premie.

Skador som försäkringen inte omfattar betalas dels av hyresgästens privata hemförsäkring, dels av Telge Bostäders hyresintäkter. Bolaget föredrar en diversifierad finansieringsmodell där premiekostnaderna anpassas efter varje enskilt bolag. VD och förvaltningschef påtalas att det finns en vilja att inleda konstruktiva diskussioner över eventuella framtida lösningar med SRF.

Södertälje Hamn AB

Södertälje hamn ingår som enda bolag inte i kommunkoncernens försäkringslösning med SRF, ett beslut kommunfullmäktige fattade i samband med inträdet i SRF 2010. Det beror på att hamnens verksamhet skiljer sig från övriga bolag och kräver därför andra försäkringslösningar (hamn försäkring) på grund av annan lagstiftning. Södertälje Hamn hyr marken av Telge Hamn AB som i sin tur är försäkrade genom SRF. Vidare hyr de sina fastigheter av Telge Fastigheter. De upprättar andra försäkringslösningar med privata försäkringsbolag som är anpassade efter den verksamhet hamnen bedriver.

3.3. Bedömning

De premier som fördelas mellan SRF:s 21 ägarkommuner och medförsäkrade bolag utgörs bland annat av självkostnader för skador, återförsäkringspremier och skadereglering. Till SRF anmäls mellan 4 och 5 000 skadeärenden varje år. Av alla de skador som inträffar är det endast ett fåtal som i praktiken behöver hanteras med försäkring för att skydda kommunernas ekonomi. SRF:s försäkringsskyddsmodell bygger således på att ersätta ansträngande skadekostnader. Premierna varierar beroende på försäkringsområde. Nycklarna baseras bland annat på omsättning, riskfaktorer och skadestatistik.

Av intervjuer framgår att den generella uppfattningen av nuvarande försäkringsskydd är positiv.

Det påtalas bland annat att kommunikationen med SRF är välfungerande och konstruktiv, att rutinerna för skadeanmälan till SRF är välfungerande samt att försäkringen i stora delar täcker oförutsedda och omfattande skador vilket är dess syfte.

Men det framförs även kritik och brister med försäkringsskyddet. Telge Bostäder är inte nöjda med hänvisning till att skadorna väldigt sällan når upp till de självrisknivåer som

försäkringen omfattar. Bolaget föredrar en diversifierad finansieringsmodell där premiekostnaderna anpassas efter varje enskilt bolag.

Vidare påtalar utbildningskontoret att medvetandegraden av kommunens försäkringsskydd generellt sett är lågt samt att det inte finns möjlighet att rapportera om just försäkringsskyddsärenden i kommunens interna skaderapportering.

Vi har inom ramen för genomförd granskning inte haft möjligheten att utvärdera och uttala oss huruvida nuvarande försäkringsskydd som kommunen har tecknat med SRF är bättre eller sämre än något annat alternativ. Vi bedömer dock, baserat på genomförda intervjuer, att kommunkoncernens försäkringsskydd i huvudsak är anpassat till Södertälje kommuns verksamheter.

Vi vill dock framhäva att det kommunala uppdraget är mångfacetterat och spänner över flera verksamhetsområden där ingen kommun är den andra lik, varför ägarkommunernas utmaningar varierar. Det är naturligt att försäkringstagarna (verksamheter och bolag) vill ha ersättning vid skador till låg premie, medan SRF ser det som ett katastrofskydd.

Det kan finnas fog för kommunen att genomföra en risk- och väsentlighetsbedömning och utifrån denna överväga att anpassa försäkringsskyddet efter varje verksamhet/bolag i kommunkoncernen. Är premienivåerna så höga att försäkringsskyddet aldrig används bör kommunstyrelsen överväga möjligheten att återigen upphandla försäkringsskydd på försäkringsmarknaden.

Vidare finns även fog att uppmärksamma risken att försäkringsskyddet inte är känt i hela kommunkoncernen. Vi kan inte uttala oss huruvida försäkringsskyddet är känt bland elever och föräldrar men konstatera att rektorer påtalar att kunskapsnivån är låg. Vi bedömer att säkerhetsavdelningen kan verka för att ytterligare stärka medvetandegraden om försäkringsskyddet i hela kommunkoncernen.

4. Riskanalys och skadeförebyggande arbete

4.1. Kommunkoncernen

Säkerhetsavdelningen

Säkerhetschef/säkerhetsskyddschef beskriver att kommunen systematiskt arbetar proaktivt med det skadeförebyggande arbetet och att det finns en hög riskmedvetenhet i kommunen.

Utöver SRF:s skadeförebyggande arbete ägnar sig säkerhetsavdelningen åt att informera respektive förvaltning och kommunens medarbetare om vikten av personligt ansvar, tydliggöra ansvarsroller etc. och beskrivs vara ett koncern- och kontorsövergripande arbete. En viktig del beskrivs vara den fysiska närvaron i kommunkoncernens verksamhetslokaler genom att inspektera. Den typen av inspektioner genomförs ofta tillsammans med SRF. Bland konkreta exempel på riskförebyggande åtgärder nämns trygghetsvandringar, bra gångvägar med belysning, minimera risker för skador på skolgårdar, ett aktivt arbete med det systematiska brandskyddsarbetet samt med bevakningsåtgärder genom bevakningsföretag.

Försäkringsfrågan blir en hörnsten i hur kommunen arbetar med det brottsförebyggande arbetet, något som framställs ha hög prioritet.

Utbildningskontoret

Som konstaterats tidigare i rapporten ingår ett socialt fostransuppdrag i skoluppdraget. I

det sociala fostransuppdraget ingår att utbilda elever kring vad som är rätt och fel och vilka konsekvenser exempelvis en skadegörelse får. Indirekt utgör således det sociala fostransuppdraget en viktig del i det skadeförebyggande arbetet att minska riskerna för skadegörelse där försäkringsskyddet måste aktiveras. Samtidigt lyfter intervjuad tf. utbildningsdirektör fram att det inom utbildningskontoret finns mer att göra framgent, bland annat vad gäller medvetande- och påverkansgrad.

De tre intervjuade rektorerna lyfter fram att den information som delas ut till elevernas föräldrar vid terminsstart kan betraktas som ett proaktivt riskförebyggande arbete. Vidare beskrivs att skolorna jobbar förebyggande med exempelvis brand och stöld ur ett socialt fostransperspektiv. Det kan röra sig om att utbilda eleverna i konsekvenserna av att aktivera brandlarmet och vad det innebär kostnadsmässigt. Samtidigt framhävs att det finns mycket mer att göra vad gäller det förebyggande arbetet, men att det är omöjligt att kunna kontrollera varenda kvadratmeter i en skola. Kameraövervakning lyfts fram som ett exempel, men det är Telge Fastigheters ansvar. En annan händelsetyp som orsakat diskussion är när elev stoppat papper i ett avlopp, satt på vattnet och orsakat översvämning. Diskussionen har gällt huruvida detta en fastighets- eller verksamhetsansvar.

Samhällsbyggnadskontoret

Inom samhällsbyggnadskontoret lyfts det fram att en återkommande skadetyper inom avser kommunens fordon och att det förebyggande arbetet som sker där avser kontroller av att förarna har rätt körkort samt att fordonen är tillräckligt modernt utrustade med stödsystem till förarna, exempelvis backkamera och varningssystem. Alkolås är krav för de fordon kommunens bolag använder men inte för de fordon som kommunens personal kör. Orsaken är oklar men bör uppmärksammas vid kommande upphandling. Ett ytterligare komplement vore förarutbildning i s k "ecodriving" men det har inte aktualiserats.

Telge Fastigheter AB

VD beskriver att Telge Fastigheter arbetar aktivt med riskförebyggande åtgärder för att hålla nere försäkringskostnaderna. I grunden handlar det om att minska risker som kan leda till stora skador samt att jobba proaktivt med att minska skadegörelser i fastigheterna. Grunden beskrivs vara att arbeta långsiktigt utifrån underhållsplanen samt utifrån kommunens lokalförsörjningsprocess, både operativt och strategiskt. Andra åtgärder som nämns är extra övervakning under loven. En särskilt viktig aspekt är att samarbeta och samordna det riskförebyggande arbetet med såväl utbildningskontoret (och med respektive skola) som säkerhetsavdelningen, polisen och socialtjänsten. Det beskrivs ge störst effekt. Ett välfungerande samarbete med SRF beskrivs också vara en nyckel till framgång. SRF:s specialistkompetens används genom dialoger som sakkunnig rådgivare.

Telge Bostäder AB

Det proaktiva riskförebyggande arbetet beskrivs utgöra en viktig del i bolagets verksamhet. Det sker utifrån underhållsplanerna varefter SRF gör kontrollriskbedömningar vilket blir ett kvitto på om Telge Bostäder har skött sig eller inte.

Som tidigare påtalats upplever Telge Bostäder att dialogen med SRF inte är lika välfungerande som exempelvis Telge Fastigheter upplever den vara. Trots stora insatser i det skadeförebyggande arbetet upplever inte Telge Bostäder att det har resulterat i att premienivåerna har minskat.

4.2. SRF

Det skadeförebyggandearbetet framställs vara den enskilt viktigaste aspekten för att

minimera risken för små och stora skador och därigenom hålla nere försäkringskostnaderna på lägsta möjliga nivå.

VD och försäkringschef beskriver att riskhantering generellt lätt blir "fluffigt" men när det omsätts till en försäkringsfråga blir det konkret och tydligt. I ett ekonomiskt perspektiv lämpar sig försäkring inte för ständigt återkommande skador eller skador kommunen vet kommer inträffa till följd av otillräckliga skyddsnivåer och bristande underhåll.

Försäkringsbranschens erfarenhet och samlade kunskap kan användas som ett stöd i det förebyggande arbetet. SRF tillhandahåller kompetens, statistik och verksamhetsbesök i form av riskbesiktningar utifrån ett skadeförebyggande program. VD och försäkringschef vill att SRF ska göra fler besök framöver. Besiktningarna görs med SRF:s personal samt med hjälp av externa riskingenjörer och resulterar i en rekommendationsrapport utifrån identifierade brister enligt en prioriteringsordning (A-C).

Vidare utbildar SRF verksamheter och bolag i vilka skyldigheter och möjligheter de har. De utbildningar beskrivs som uppskattade. SRF skickar också ut ett nyhetsbrev till ägarkommunerna med information om pågående händelser och det riskförebyggande arbetet.

Skadestatistik tillhandahålls av SRF på begäran av kommunen. Lärdomar och erfarenheter från tidigare skador är en viktig informationskälla i det skadeförebyggande arbetet. Under 2020 lanserades ett nytt system för försäkrings- och skadehantering där planen är att på sikt erbjuda självservicefunktioner för tillgång till skadesammanställningar och försäkringshandlingar.

SRF kan verka för förändringar men inte ställa krav. VD och försäkringschef påtalar att det inte heller är rätt väg att gå. Det riskförebyggande arbetet kräver kommunspecifika lösningar där varje kommun, förvaltning och bolag måste komma fram till vilka åtgärder som ger mest effekt. Vidare framhävs vikten av att ha en försäkringsansvarig på säkerhetsavdelningen samt en försäkringsskyddsstrategi som kommunkoncernen arbetar utifrån. Det är dock lika viktigt att decentralisera ansvaret för riskhantering till respektive förvaltning och bolag. Framgångsfaktorn beskrivs vara arbetet med det riskförebyggande arbetet som bör utföras som om ett försäkringsskydd saknades.

SRF sänker inte försäkringspremien när exempelvis en verksamhet har investerat i brandlarm eller annan skyddsanordning med hänvisning till att det är omöjligt att bedöma kvaliteten i det skadeförebyggande arbetet och inventera skyddsnivåerna i alla byggnadsobjekt som är försäkrade i SRF. Premien regleras således inte någon procentenhet upp eller ner i en enskild kommun till följd av skadeförebyggande åtgärder.

4.3. Bedömning

Bedömningen är att det i kommunkoncernen finns hög prioritet och medvetenhet vad gäller det skadeförebyggande arbetet och dess betydelse för att minimera riskerna för omfattande skador. Det skadeförebyggande arbetet sker i samråd med SRF.

Således används SRF:s erfarenhet och samlade kunskap och kompetens som ett stöd i det skadeförebyggande arbetet. Exempel på skadeförebyggande arbete är informationskampanjer om personligt ansvar, tydliggörande av ansvarsroller, inspektion, trygghetsvandringar, systematiskt brandskyddsarbete samt samverkan.

Telge Bostäder kritiserar dock att skadeförebyggande åtgärder inte resulterar i sjunkande

premienivåer. Vidare påtalar de tre intervjuade rektorerna att mer finns att göra vad gäller det skadeförebyggande arbetet. Kameraövervakning lyfts fram som exempel.

Vår samlade bedömning är att nuvarande försäkringsskydd ger incitament och förutsättningar för kommunen att jobba skadeförebyggande i hela kommunkoncernen. Det finns i teorin en tydlig koppling mellan det skadeförebyggande arbetet och lägre försäkringskostnader då risken för såväl små som mer omfattande skador minskar. Att premierna inte direkt kan kopplas till det förebyggande arbetet, eller minskad risknivå ser vi emellertid som problematiskt.

Incitamentet bland verksamheter och bolag påverkas då de inte upplever en positiv ekonomisk konsekvens av förebyggande arbete. Att premierna hålls tillbaka över tid är svårt att tydliggöra som ett samband. Det är likaså inte möjligt att svara på frågan om Södertälje kommun betalar "rätt" premier eftersom jämförelser med andra försäkringsbolag inte finns i sedan den senaste upphandlingen. I princip bedömer vi dock att försäkringspremierna och självriskbeloppen är påverkbara genom det skadeförebyggande arbetet som resulterar i färre skador och i förlängningen lägre försäkringskostnader.

Vi noterar dock en skillnad i synsätt mellan försäkringstagarna och försäkringsgivaren. Verksamheter och bolag ser försäkringen som något som ska ersätta dem vid skada och vill ha låga premier och självrisker. SRF ser försäkringen som en finansiell lösning åt hela kommunkoncernen som ska träda in vid katastrofhändelser då de menar att Södertälje har kraft att själv finansiera övriga skador. Skillnaden i synsätt genererar ett förväntansgap som bör reduceras av kommunstyrelsen.

Vi vill också poängtera vikten av att kommunstyrelsen håller uppsikt över sambandet mellan skadeförebyggande åtgärder och lägre försäkringskostnader framgent. Genom att anta en försäkringsskyddsstrategi kan kommunstyrelsen stärka internkontrollen.

Avslutningsvis erfar vi att frågan om försäkringar som ämnesområde tillsynes inte ges någon större uppmärksamhet, det är ett relativt oreglerat område inom den kommunala sfären. Det kan bero på att det upplevs som något självklart, opåverkansbart eller nödvändigt ont som man "måste ha". Om denna reflektion är korrekt finns risk att försäkringsskyddet blir en ickefråga som lever sitt eget liv och undgår relevant uppmärksamhet, uppföljning, analys och styrning. Vi är samtidigt tydliga med att vi inte har granskat hur styrelsen för SRF leder och styr bolaget eller hur styrelserepresentanterna från Södertälje kommun kommunicerar med kommunstyrelsen.

5. Svar på revisionsfrågor

Fråga	Svar
Finns aktuella strategier eller riktlinjer för försäkringsskydd och som bygger på aktuella analyser?	Nej. Södertälje kommun har inte antagit riktlinjer, policyer eller strategier vad gäller försäkringsskyddsarbetet. Ett analysarbete hösten 2016 kritiserade försäkringsskyddet för att inte vara anpassat till kommunkoncernens olika verksamheter. Det påtalades bland annat att det inte fanns någon möjlighet att påverka premienivåerna genom skadeförebyggande arbete samt

	<p>att försäkringsskyddet endast täcker mycket höga skadekostnader. Kommunfullmäktige beslutade uppdra till kommunstyrelsen att genomföra en konkurrensutsättning av kommunens och de kommunala bolagens försäkringar genom en upphandling. Resultatet uppges vara fortsatt förtroende för SRF och sänkta försäkringskostnader.</p> <p>SRF bistår med statistik vid önskemål som bildar underlag för analyser och strategier för det skadeförebyggande arbetet men vi kan inte finna att kommunstyrelsen aktivt styrt frågan ur ett Södertälje kommunperspektiv.</p>
Finns ett tydligt fördelat ansvar för försäkringsskyddet och kontrollen över dessa?	<p>Delvis. Ansvaret för försäkringsskyddsfrågor är fördelat mellan säkerhetschef/säkerhetsskyddschef och säkerhetssamordnare på säkerhetsavdelningen samt respektive verksamhetsansvarig chef/VD som har kontakt med försäkringsansvarig på SRF. Det ger förutsättningar och incitament för varje verksamhet/bolag att inkluderas i frågor vad gäller kommunens försäkringsskydd vilket vi anser vara nödvändigt försäkringsskyddet ska tillskrivas hög prioritet i hela kommunkoncernen.</p> <p>Säkerhetsavdelningen har dock inte specifik kompetens inom försäkringsskyddsfrågor och att det föreligger risk för att respektive verksamhet/bolag saknar nödvändig samtalspartner i säkerhetsavdelningen samt att försäkringsskyddsfrågorna inte aggregeras till en övergripande nivå.</p>
Finns en tillräcklig intern kontroll över att uppgifter som lämnas till försäkringsbolag som grund för försäkringsskyddet är korrekta?	<p>Nej. Kommunstyrelsen saknar sådan kontroll, uppgifterna hanteras via kontakter direkt mellan SRF och respektive verksamhet och bolag. Då kontrollen ligger verksamhetsnära är bedömningen att den är tillfredsställande men saknar uppföljning exempelvis via kommunstyrelsens internkontrollplan</p>
Tar försäkringsskyddet utgångspunkt i risk- och väsentlighetsbedömning ifråga om omfattning, självrisk och skadeförebyggande arbete?	<p>Nej. Utöver analys som genomfördes hösten 2016 föreligger ingen risk- och väsentlighetsanalys vad vi kan bedöma. Det finns inte heller en försäkringsskyddsstrategi eller motsvarande.</p>
På vilket sätt nyttjas Stockholmsregionens Försäkring AB kompetens inom det skadeförebyggande arbetet?	<p>Det sker löpande dialoger där SRF:s specialkompetens som sakkunnig rådgivare utnyttjas i hög grad.</p> <p>Vi uppmärksammar risken för att SRF i högre grad än tänkt i själva verket utgör kommunens kompetens i det skadeförebyggande arbetet. Inom kommunens verksamheter landar frågorna hos respektive chef, vilket är högst relevant men konkurrerar där om uppmärksamheten med andra chefsfrågor. Det kan riskera att det skadeförebyggande arbetet nedprioriteras och frågorna blir mer reaktiva än proaktiva.</p> <p>I synnerhet om upplevelsen är att premier och självrisker inte påverkas av det förebyggande arbetet. Det kvarvarande incitamentet är då att minska risken för personligt lidande och verksamhetsstörande skador, inte de ekonomiska konsekvenserna.</p>
Är rutiner för skadeanmälan till försäkringsbolag ändamålsenliga?	<p>Delvis. Skador rapporteras till SRF på deras hemsida. Försäkringsärenden kan inte särskiljas i kommunens</p>

	interna skaderapportering.
Hur hanteras eventuella tvister mellan kommun/bolag och försäkringsbolag?	Vi har under granskningen givits uppfattningen att tvister inte ägt rum. Eventuella tvister ska lösas i samråd mellan kommunkoncernen och SRF. Vid oklarheter nyttjas SRF och vid behov extern juridisk kompetens.
Hur ser försäkringsskyddet ut för barn/elever i förskola och skola, är det känt av målgrupperna och hur nyttjas det?	Försäkringsskyddet informeras till föräldrar då barn/elev börjar förskola/skola. Rektorer saknar kännedom om hur denna information uppfattas av målgruppen, det följs inte upp. Uppföljning av försäkringsärenden försvåras av att det saknas systemstöd. Arbetet måste i förekommande fall göras manuellt.
Är försäkringspremier och självriskbelopp påverkansbara av kommunen exempelvis genom förebyggande eller arbete? Hur vidimeras sådant arbete?	<p>Delvis. Nuvarande försäkringsskydd ger incitament för kommunen att jobba skadeförebyggande i hela kommunkoncernen. Det finns dock en för försäkringstagarna svåridentifierbar koppling mellan det skadeförebyggande arbetet och försäkringskostnader. Vi anser att sambandet bör tydliggöras.</p> <p>Trots upplevd svag länk mellan förebyggande arbete och premierna bedömer vi att premier och självrisk i ett längre perspektiv är påverkansbara av kommunen via det skadeförebyggande arbetet som i praktiken resulterar i färre skador och lägre försäkringskostnader än vad som annars varit fallet.</p> <p>Vi vill poängtera vikten av att kommunstyrelsen följer upp försäkringsskyddet och befintlig försäkringslösning med relevanta intervall. Genom att anta en försäkringsskyddsstrategi kan kommunstyrelsen skapa struktur för ett sådant arbete.</p>

Södertälje den 8 april 2022.

Jan Darrell
Certifierad kommunal yrkesrevisor EY

David Leinsköld
Verksamhetsrevisor EY

Bilaga1

Källförteckning

Medverkande

- ▶ Säkerhetschef/säkerhetsskyddschef
- ▶ Säkerhetssamordnare
- ▶ Samhällsbyggnadsdirektör
- ▶ Ekonomichef samhällsbyggnadskontoret
- ▶ T.f. utbildningsdirektör
- ▶ Rektor gymnasiet
- ▶ Rektor grundskola
- ▶ Rektor förskola
- ▶ VD Telge Fastigheter AB
- ▶ VD Södertälje Hamn AB
- ▶ Trafikkoordinator Södertälje Hamn AB
- ▶ Maskin- och underhållschef Södertälje Hamn AB
- ▶ VD Telge Bostäder AB
- ▶ Förvaltningschef Telge Bostäder AB
- ▶ VD Stockholmsregionens Försäkring AB
- ▶ Chef försäkring Stockholmsregionens Försäkring AB

Underlag

- ▶ Mål & Budget 2021-2023
- ▶ Kommunstyrelsens reglemente 2021
- ▶ Kommunstyrelsens verksamhetsplan 2021
- ▶ Kommunstyrelsens årsrapport 2021
- ▶ Internkontrollplan 2021
- ▶ Generella ägardirektiv till Telge AB och dess dotterbolag 2020-2022
- ▶ Kommunstyrelsens sammanträdesprotokoll 2017-01-27, § 5 Kommunens försäkringar
- ▶ SRF Rekommendationsrapport - Apelsinen 2, Rekommendationer
- ▶ Nyhetsbrev från SRF oktober 2021
- ▶ Försäkringsbrev - Egendomsförsäkring 2021
- ▶ Försäkringsbrev - Ansvarsförsäkring 2021
- ▶ Försäkringsbrev - Kollektiv olycksfallsförsäkring 2021
- ▶ Försäkringsbrev - Motorfordonsförsäkring 2021